

divadlo **fx** šaldy

SOUBORNÉ DÍLO WILLIAMA SHAKESPEARA VE 120 MINUTÁCH

A. Long, D. Singer, J. Winfield

Břítkou parodií si přímo na tělo napsala trojice amerických herců a nabízí lákavou výzvu hercům po celém světě.

Malé divadlo

Režie: Mikoláš Tyc

Hrají: Jakub Albrecht, Václav Helšus a Tomáš Váhala

Určeno pro všechny ročníky STŘEDNÍCH ŠKOL a 8. a 9. třídy ZÁKLADNÍCH ŠKOL

Vhodné k doplnění a prohloubení vědomostí z **literatury** a **historie** / dějepisu. Shrnutí „povinné“ literatury tou nejpřitažlivější zábavnou formou.

O čem se dozvíte víc: klasika světové dramatiky, renesance v umění, alžbětinská Anglie a její literatura a divadlo, tradice a aktuální interpretace. Inscenace přibližuje divadlo jako živoucí organismus a součást dnešní kultury.

Co vás bude bavit: Mladší diváky baví parodie a hravě „drzá“ současná interpretace „nedotknutelné“ historické veličiny.

Dovedete si představit, že lze ve třech lidech zahrát Shakespeara? A že je možné vtěsnat celé jeho dílo do dvou hodin? Naši tři skvělí komici vás přesvědčí nejen o tom, že je to možné, ale že je to hlavně obrovská sranda. S nadsázkou se dotknou i tendence dnešního světa vše zjednodušit, vtěsnat do krátkých spotů a demo verzí, vším se pouze proklikat. Hereckou konfrontaci Shakespeareova souborného díla s optikou dnešního světa uvádíme k 400. výročí úmrtí nejslavnějšího dramatika. Právě taková konfrontace byla totiž podstatou divadla už za Shakespeareových dob.

Délka představení: 02:00:00 | Premiéra: 09. 10. 2015

Překlad: Jiří Josek

Režie: Mikoláš Tyc

Scéna: Karel Čapek

Kostýmy: Aneta Grňáková

Hudba: Mario Buzzi

Hrají: Jakub Albrecht, Václav Helšus a Tomáš Váhala

divadlofxšaldy

Metodický list pro pedagogy

Díky divadelnímu zážitku se studenti přímo setkají s klasikou světové dramatiky a zjistí, že jim je blízka.

Pro dospívající generaci je důležité každé střetnutí s **živou kulturou**. Sami nejsou často ochotni číst, ale na jevišti **díky přesvědčivosti hereckého umění zaprášená povinná literatura ožívá** a lze si jí zblízka osahat. Nelze srovnávat s filmovými a televizními adaptacemi! Ty jsou uzavřené v jiném světě a nechávají diváka pohodlně pasivního. Naproti tomu divadlo svou **bezprostřední přítomností** nutí diváka k **aktivnímu** vnímání. A právě tato inscenace komunikuje s publikem víc, než cokoli jiného. Dnešní mladí lidé se proto v divadle mohou naučit **skutečně vnímat**. A nejde jen o vnímání, které jim umožní objevit svět literatury a pochopit hlubší smysl **čtení**. Nejde o nějakou prvoplánovou vzdělávací funkci nabízeného divadelního představení. Bez rozvíjení této **základní lidské schopnosti – schopnosti vnímat** – nelze studenty vůbec vzdělávat. A každý pedagog bezpochyby přivítá **vnímavější**, tedy kultivovanější publikum ve svých školních lavicích. Škola a divadlo jsou odjakživa úzce svázané kulturní instituce. Viz téma a kontext hry.

Téma hry: o čem to je?

HERECKY VDĚČNÁ PARODIE NA PŘEDNÁŠKU

Absolvujete zaručeně **nejstručnější přednášku** o tom, kdo je to Shakespeare, ale především vám podáme **živé důkazy** o tom, co z jeho díla dnes vnímáme, známe, co z něj skutečně žije.

Tři skvělí komedianti podávají téměř extrémní sportovní výkon, když se rozhodnou **tady a teď „přehrát“ celé Shakespearovo dílo**. Je to velká výzva a současně drzý, téměř absurdní vtip. Náš svět má rád stručnost, zábavnost, nenáročnost, senzaci. Stručnější a zjednodušující pro každého se stala nejen televize, ale i rozhlas či noviny. Jak se hercům rekordní maraton s klasikem daří a furiantsky zrychluje, čím dál víc si dělají srandu sami ze sebe, ze svých tvůrčích postupů, hereckého řemesla, a hlavně z celé dnešní **zrychlené kultury**, stěsnané do formátu sms nebo videoklipu. Přesto se nepřestanete smát. Herecké nasazení a rytmus rozehrávání jsou doslova strhující.

VÝCHOVNÉ PÁSMO NARUBY

Není to v žádném případě suchý školní výtah ze Shakespeara, naopak: **vášnivě rozpustilá parodie** na všechna podobná „zábavně výchovná“ a „lehce stravitelná“ pásma. Ale právě díky té nenechavé potřebě všechny nejslavnější kousky povinné literatury zpěvračet naruby a zpochybnit jejich význam – jsou nejmladší diváci skutečně vtaženi do oboustranného dialogu o proslulém autorovi a vidí ho živě jako **vyzývavě provokativní paralelu k současným hvězdám pop-kultury**.

divadlofxšaldy

HISTORIE a ŽHAVÁ SOUČASNOST HERECKÉHO UMĚNÍ

Inscenace pracuje s **odkazy na alžbětinské divadlo**, jeho scénické postupy i herectví. Scéna vychází z univerzálního alžbětinského jeviště – zcela logicky, protože v zápase se vteřinami „není čas“ na nějaké přestavby. Prostorem nás přenáší slovo a herectví, jako tehdy. Protože celé dílo sehraji pouze tři herci (Václav Helšus, Jakub Albrecht a Tomáš Váhala), musí samozřejmě ztvárnit i velké dívčí a ženské role, tak jako je muži hráli kdysi v Shakespearově divadle Svět. Studenti si sáhnou na tuto slavnou éru divadelní historie bez jakékoli příměsi vědecké či akademické mrtvolnosti. **Herci totiž historické jeviště prověřují ryze současným, téměř artistním uměním**, s bleskovými střihy, parodií, citací a czizujícími efekty – a hlavně – jsou za každou cenu „přirození“, jak jim káže slavný Hamlet. A stejně jako kdysi, stále platí, že na jevišti je možné cokoli, protože divadlo nám odjakživa dává kouzlo proměny.

A JAKÉ HRY SE DO DVOU HODIN VEJDOU?

Uvidíte celou řadu nejslavnějších tragédií: **Romeo a Julie** (nikdo nevytvoří roztomilejší a současnější Julii než Jakub Albrecht), **Titus Andronicus** (jako pořad o vaření), **Julius Caesar**, **Antonius a Kleopatra**, **Macbeth**, rapový **Othello**... Uvidíte zápas všech Shakespearových historických hrdinů a také 16 komedií v pěti jednáních, a konečně nejslavnější tragédii všech dob, **Hamleta**. Před tímto nesnadným hrdinou a věčnou hereckou výzvou Jakub Albrecht uteče až na Fügnerku, i když ho umí zahrát i pozpátku. Vedle něj pak vyniká půvabná **Ofélie Václava Helšuse**, jejíž duševní zápas mohou spolu s mistrem sehrát i diváci.

Téměř mimoděk se studenti seznámí s **dějem i postavami Shakespearových her**, zrychleně, aniž by se stihli vteřinu nudit, a přece kupodivu ne povrchně, naopak provokativně a s rostoucí pochybností o našem současném způsobu vnímání světa.

ŽIVÉ SOUČASNÉ DIVADLO JAKO POKRAČOVÁNÍ SHAKESPEAROVSKÉ TRADICE

Především se ovšem studenti na vlastní kůži zblízka setkají se současným živým divadlem a herectvím v jeho nejčistší, živelně komediantské i artistní podobě, i s jeho vyzývavým přesahem k vážným otázkám lidské existence. A to je koneckonců to nejživější, to skutečně **nesmrtelné** ze slavné shakespearovské tradice.

Kontext hry – kdo je autor?

Hra patří mezi šťastné případy **hereckých textů** – tedy tradičních divadelních projektů, které vznikají a vždy vznikaly z přebytků herecké energie, tedy ze samotné **podstaty živého divadla**. Břitkou parodickou komedií si přímo na tělo napsala trojice amerických herců, A. Long, D. Singer a J. Winfield. Vychází tedy ze **současného hereckého umění** a z **nesmrtelného komediantského živlu**, který kdysi dodával neodolatelný půvab i Shakespearovým hrám: sám velikán klasické dramatiky psal sobě i svým kolegům hercům **role přímo na tělo**. A proto si také hra snadno získala srdce a nehrané osobní zaujetí tří libereckých komediantů.

divadlofxšaldy

WILLIAM SHAKESPEARE (1564 – 1616)

Básník, dramatik a herec. Letos si připomínáme 400 let od jeho úmrtí. Přesto jeho hry nestárnou a stále se hrají po celém světě. Každá nová generace divadelníků má své nové Hamlety. Pro mnoho autorů je znepokojivou inspirací. Nechceme o něm ale vést učené a poučné přednášky, chceme ho přivést živého tam, kam odjakživa patří: mezi komedianty na jeviště.

HRY WILLIAMA SHAKESPEARA

Jindřich VI. (3 díly)

Richard III.

Komedie omylů

Titus Andronicus

Zkrocení zlé ženy

Dva veronští páni

Marná lásky snaha

Romeo a Julie

Richard II.

Sen noci svatojánské

Král Jan

Kupec benátský

Jindřich IV. (2 díly)

Mnoho povyku pro nic

Jindřich V.

Julius Caesar

Jak se vám líbí

Večer tříkrálový

Hamlet

Veselé paničky windsorské

Troilus a Kressida

Konec vše napraví

Oko za oko

Othello

Král Lear

Macbeth

Antonius a Kleopatra

Coriolanus

Timon athénský

Perikles

Cymbelín

Zimní pohádka

Bouře

Dva vznešení příbuzní (spoluautor J. Fletcher)

Jindřich VIII. (spoluautor J. Fletcher)

Pracovní listy pro studenty – doporučujeme vybrat si, co Vás zaujme, rozdat otázky (přiměřeně složitě pro Vaši třídu) den před představením, nechat studenty samostatně zpracovat a odpovědi diskutovat den po představení. Nejedná se o test ani o rychlostní či jinou soutěž. Předkládáme náměty pro přemýšlení a diskusi. Podstatné je samostatné vnímání a uvažování. Pokud máte na zpracování nebo závěrečnou diskusi málo času, můžete úkoly studentům rozdělit.

Pracovní list pro studenty

Pokuste se samostatně odpovědět na otázky, запиšte si odpovědi a potom sdílejte a diskutujte se svým pedagogem a se skupinou.

1. Vyberte si **jednu Shakespearovu hru**, kterou znáte (ze čtení, z divadla nebo filmové adaptace) a považujete ji osobně za nejzajímavější. Zapište si název, ústřední postavu (nebo dvě) a téma, jaké vás nejvíc zaujalo. Sestavte s celou skupinou ze svých favoritů seznam a vzájemně si svůj výběr představte a zdůvodněte.

divadlofxšaldy

2. Jak vypadalo **Shakespearovo divadlo Globe** (Svět), **alžbětinské jeviště**, a čím se vyznačovalo herectví té doby? Zapište si, co Vám připadá důležité a navzájem své vědomosti doplňte.

3. Víte, že William Shakespeare byl sám také **herec – komediant**? A že své postavy psal svým kolegům přímo na tělo? Jak to podle Vás ovlivnilo jejich podobu? Když se pokusíte kousek takové role číst, na první pohled je to těžké: verš (blankvers), dlouhé monology, artistní slovní projev – a přece jsou scény napsané komediálně, ve slovech je zřetelné jednání a nutí herce scénu rozehrát s partnerem v prostoru. Herce Shakespeare prostě baví. Zkuste si **vybrat libovolný známý kousek z těch nejslavnějších her** – *Romeo a Julie*, *Macbeth* nebo *Hamlet* – a **přečíst ho nahlas**, třeba se spolužákem jako partnerem v dialogu. A pokuste se stejné místo vyjádřit svými slovy: co se tam děje? O co komu jde a jak se toho snaží dosáhnout?

4. Jakých **odkazů na alžbětinské divadlo** jste si všiml/a ve **shlédnutém představení**? Podělte se o své postřehy s ostatními ze skupiny.

5. Jaká **Shakespearova hra** Vás nejvíc **bavila v podání libereckých herců** – a proč? Sdílejte své zážitky s ostatními. Šli byste na stejnou hru do divadla, kdyby se tam hrála „vázně“? Pokuste se shrnout své obavy z „klasiky“, případně své spolužáky přesvědčit, v čem je tak spolehlivá, že se stále znovu vrací na jeviště?

6. Která **parodovaná postava** Vás nejvíc zaujala – a čím? Jak ji herec pojal? Co Vás na tom bavilo? Jak si ji představujete ve „vážném“ pojetí? Sdílejte své zážitky s ostatními. Jak se vytváří parodie? Jak se liší od realistického napodobení? Mohl by stejný herec stejnou postavu ztvárnit zcela vážně? Jak? Nebo proč ne? Diskutujte se skupinou.

7. **Který z herců Vás nejvíc rozesmál a čím přesně?** Popište srozumitelně ostatním a sdílejte svůj zážitek se skupinou. Pokud jste již stejného herce viděl/a, srovnajte jeho výtvoř s tím, co vytvořil zde.

8. Něco navíc – POUZE pro ZLOBIVÉ a TVOŘIVÉ! – pokud máte ve skupině odvážné komedianty a šašky, předvedte svou vlastní parodii na libovolnou scénu ze Shakespearova díla, nebo parodii na scénu ze shlédnutého představení. Zkuste si prohodit role tak, aby dámy hrály pánské role a opačně. K jakému efektu podle Vás tato proměna vede?